

ผลงานที่เสนอประเมิน

๑. ชื่อผลงาน

แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) เพื่อปลูกข้าว ในพื้นที่ ตำบลแจ้แงง อําเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

๒. บทนำ/ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการผลิตแบบอุตสาหกรรมและการค้า ทำให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว และทำการเกษตรที่ใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อเกิดโลกร้อน และประสบกับปัญหาขาดทุนในการทำการเกษตร จึงทำให้เกษตรกรส่วนหนึ่งตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและมีการรวมกลุ่มทำการเกษตรแบบดั้งเดิม โดยใช้ต้นแบบเกษตรกรรมแบบยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรอินทรีย์ก็เป็นทางเลือกที่มีศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยด้านสุขภาพ อีกทั้งตอบสนองต่อความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

แต่ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ คือ การห้ามใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีทุกชนิด เพราะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการหาสิ่งทดแทนสารเคมีและปุ๋ยเคมีนั้นเป็นเรื่องยาก ประกอบกับการขอรับรองในการทำการเกษตรแบบอินทรีย์จากหน่วยงานรับรองนั้นมีข้อกำหนดและหลักเกณฑ์มากมาย เพราะมุ่งเน้นขายตลาดที่ไกลจากผู้ผลิต หรือเป็นการส่งออก ระบบรับรองมีค่าใช้จ่ายสูง มีระบบที่ซับซ้อน ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ด้วยปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวทำให้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เกิดขึ้น

ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems, PGS) เป็นระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชน ภายใต้หลักการพื้นฐาน ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเป็นเครือข่ายทางสังคม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดตลาดท้องถิ่นและภายในประเทศ โดยกระตุ้นให้ผู้ผลิตเกิดการพัฒนาการผลิต ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค มีผลทำให้เกิดการวางแผนการผลิตตามที่ต้องการเมื่อเกษตรกรรายย่อยได้รับการรับรองโดย พี จี เอส ทำให้ขยายช่องทางตลาดได้ ผลสุดท้ายทำให้มีการทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เกิดความยั่งยืนทั้งต่อรายได้ของเกษตรกร พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค และเกิดสังคมเข้มแข็งในที่สุด (มูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย, ๒๕๕๙)

ตำบลแจ้แงง อําเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี มีเนื้อที่ปลูกข้าวประมาณ ๗,๘๖๑ ไร่ คิดเป็น ๑๘.๒๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งตำบล จากการสอบถามข้อมูลกับเกษตรกร พบว่า การปลูกข้าวของเกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นการปลูกแบบใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในปริมาณมากเกินความจำเป็น ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูงประสบกับปัญหาขาดทุนและยังส่งผลเสียต่อสุขภาพด้วย เกษตรกรส่วนหนึ่งเข้าใจถึงปัญหาเหล่านี้จึงมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าวให้มีต้นทุนน้อยลง มีการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีให้น้อยที่สุดหรือไม่ใช้เลย จึงรวมกลุ่มกันศึกษาวิธีการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ โดยสถานที่พัฒนาที่ดินสุพรรณบุรีและหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดสุพรรณบุรีให้การส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำ และความเชื่อมั่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรแบบอินทรีย์และต่อยอดไปถึงระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ให้ได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมีของดินในแปลงปลูกข้าว พื้นที่ ตำบลแจงงาม อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๒ ศึกษาผลผลิตข้าวจากการปลูกด้วยระบบเกษตรอินทรีย์

๓.๓ ศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของผลผลิตข้าวแบบเกษตรอินทรีย์

๓.๔ ได้แนวทางและต้นแบบในการทำการเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ในพื้นที่ศึกษา

๔. ขอบเขตการศึกษา

ดำเนินการในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน ตำบลแจงงาม อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พื้นที่ ๕ ไร่ โดยแบ่งแปลงมาปลูกข้าวอินทรีย์จำนวน ๒ ไร่ จัดการไถกลบตอซังพืช และนำเทคโนโลยีด้านการพัฒนาดิน ประกอบด้วย การปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด(ปอเทือง) การใช้น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากสารเร่ง ชูปเปอร์ พด.๒ และสารป้องกันแมลงศัตรูพืชจากสารเร่งชูปเปอร์ พด.๗ มาใช้เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารพืชให้แก่ดิน นำไปสู่การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และความปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ – ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

สถานที่ดำเนินการ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดินตำบลแจงงาม อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

๖. ผู้ดำเนินการ

นายภิญโญ หนูแก้ว นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ มีหน้าที่วางแผนการทดลอง ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล คัดเลือกแปลงเกษตรกร วิเคราะห์สภาพปัญหาการใช้ที่ดิน ดำเนินงานในพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปผลการทดลอง ปฏิบัติงาน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๗.๑ คัดเลือกแปลงของเกษตรกรที่มีความสนใจในการทำการเกษตรด้วยระบบอินทรีย์และแปลงของเกษตรกรบริเวณใกล้เคียงที่มีชุดดินเดียวกัน เพื่อเอาไว้เปรียบเทียบผลผลิตข้าวและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

๗.๒ แนะนำให้เกษตรกรรู้จักวิธีการทำการเกษตรด้วยระบบอินทรีย์ โดยใช้เทคโนโลยีของกรมพัฒนาดิน

๗.๓ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความเชื่อมั่นกับเกษตรกรให้มีความต้องการที่จะทำการเกษตรแบบอินทรีย์

๗.๔ เก็บข้อมูลดินก่อนและหลังดำเนินการ ผลิตข้าว และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการดำเนินงานในระยะเวลา ๒ ปี

๗.๕ ดำเนินการส่งเสริมการทำการเกษตรแบบอินทรีย์โดยใช้เทคโนโลยีของกรมพัฒนาดิน

๗.๖ ประชาสัมพันธ์การทำการเกษตรแบบอินทรีย์ผ่านหน่วยงานในชุมชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น เพื่อขยายผลและเพิ่มช่องทางการตลาดด้วย

๘. ผลการวิเคราะห์/ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) เพื่อปลูกข้าว ในพื้นที่ตำบลแจ้จาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า เมื่อเกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ก็สร้างความเชื่อมั่นพร้อมที่จะส่งเสริม สนับสนุนเกษตรกรอย่างจริงจัง เกษตรกรก็สามารถผลิตพืชแบบอินทรีย์ได้ โดยสมบัติทางเคมีของดินเกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากมีการไถกลบตอซังพืช และปุ๋ยคอก โดยค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดินเพิ่มขึ้นจาก ๖.๙ เป็น ๗.๒ อินทรีย์วัตถุในดินเพิ่มขึ้นจาก ๑.๓๔ เป็น ๓.๑๕ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้นจาก ๕๑ เป็น ๑๖๑ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้นจาก ๒๒๒ เป็น ๓๕๔ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม แสดงว่าการจัดการดินโดยใช้เทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดิน มีผลในการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และยังช่วยเพิ่มความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน ส่งผลให้ข้าวเจริญเติบโตและให้ผลผลิตดี

ในด้านผลผลิตข้าว แปลงนาดำเนินการที่ปลูกข้าวด้วยระบบเกษตรอินทรีย์โดยใช้เทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดิน เมื่อเปรียบเทียบกับแปลงนาเกษตรกรข้างเคียง พบว่า แปลงนาดำเนินการให้ผลผลิตข้าวเฉลี่ยมากกว่า ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในด้านต้นทุนการผลิต ก็พบว่า แปลงนาดำเนินการต้นทุนการผลิตต่ำกว่าแปลงนาเกษตรกร ๒๒๐ บาทต่อไร่ และรายได้สุทธิ ก็พบว่า แปลงนาดำเนินการมีรายได้กำไรสุทธิมากกว่า ๕๒๐ บาทต่อไร่ เป็นผลมาจากการไม่ใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีทำให้ต้นทุนลดลงอย่างชัดเจน ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นต้นแบบการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ในพื้นที่ด้วย

๙. สรุปและข้อเสนอแนะ

๙.๑ สรุป

จากการดำเนินงานศึกษาวิธีการปลูกข้าวเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) โดยใช้เทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และเพิ่มผลผลิต พื้นที่ตำบลแจ้จาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลังจากเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนวิธีการมาสู่การปลูกข้าวอินทรีย์ ต้นทุนการผลิตข้าวจะลดลง มีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น และเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๙.๒ ข้อเสนอแนะ

๙.๒.๑ ควรนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้กับเกษตรกรสนใจได้นำไปปรับใช้กับแปลงของตนเอง

๙.๒.๒ ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน ในการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๙.๒.๓ ควรมีการเก็บข้อมูลด้านการปลูกพืชอื่นๆ แบบระบบเกษตรอินทรีย์ด้วย

๙.๒.๔ ควรมีการเพิ่มช่องทางการตลาดข้าวอินทรีย์ในท้องถิ่นให้มากขึ้น

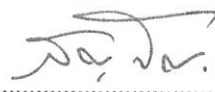
๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑๐.๑ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน และปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการทำการเกษตรของเกษตรกร

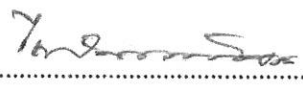
๑๐.๒ เกษตรกรรู้จักวิธีการทำการเกษตรด้วยระบบอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุน ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และสภาพแวดล้อมดีขึ้น

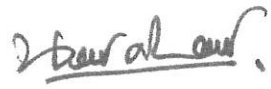
๑๐.๓ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับชุมชน

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

 (นายภิญโญ หนูแก้ว)
 ผู้เสนอผลงาน
 ๒๒/ ม.ช. / ๖๕

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

 (นายไพโรจน์ ประสิทธิ์นอก)
 ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี
 ๒๒ / ม.ช. / ๖๕

ลงชื่อ.....

 (นางนงนุช ศรีพุ่ม)
 ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
 ๑๗ / ก.ท. / ๖๕

๒. การเผยแพร่ผลงานหรือเอกสารวิชาการ

ชื่อผลงาน	จำนวนหน้า (เนื้อหา/ภาคผนวก)	วัน เดือน ปี ที่เผยแพร่	แหล่งเผยแพร่	สัดส่วนในการ ดำเนินการ (คิดเป็น %)
แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) เพื่อปลูกข้าวในพื้นที่ตำบลแจ้จาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๐/๓๐	พฤศจิกายน ๒๕๖๔	<ul style="list-style-type: none"> - สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี - ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ต.แจ้จาม อ.หนองหญ้าไซ จ.สุพรรณบุรี - ที่ทำการกำนัน ต.แจ้จาม อ.หนองหญ้าไซ จ.สุพรรณบุรี 	๑๐๐ %

ข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ของ นายภิญโญ หนูแก้ว

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๔๔๐

สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑

เรื่อง แนวทางการขยายเครือข่ายการทำเกษตรระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ในพื้นที่ตำบล
แจรงาม อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการและเหตุผล

การปลูกพืชในระบบการเกษตรปัจจุบัน เน้นผลของการใช้ปัจจัยที่ใส่ลงไปในดิน และให้แก่พืชกับผลผลิตที่ได้รับ โดยพิจารณาผลที่ได้จากพืชที่ปลูกในแปลงเฉพาะช่วงเวลาหนึ่ง และมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวก็คือกำไรสูงสุด ทำให้เกิดผลกระทบตามมา คือ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาด้านสุขภาพของตัวเอง ที่เกิดจากการได้รับสารเคมีจากการทำการเกษตรเกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) เป็นระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในด้านสุขภาพดิน สัตว์ มนุษย์ และสิ่งแวดล้อม จึงให้ความสำคัญกับการจัดการที่ส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างความสมดุลของสภาพแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายช่วยฟื้นฟู และสร้างสมดุลของธรรมชาติในระยะยาว โดยผลิตภัณฑ์อินทรีย์สามารถมีระบบการรับรองได้ ๒ ระบบ ได้แก่ ระบบการรับรองโดยบุคคลที่สามหรือหน่วยตรวจรับรอง และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, ๒๕๕๗)

ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems, PGS) เป็นระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชน ภายใต้หลักการพื้นฐานความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเป็นเครือข่ายทางสังคมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เหมาะสำหรับเกษตรกรรายย่อย ส่งเสริมให้เกิดตลาดท้องถิ่น ทำให้มีการทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เกิดความยั่งยืนทั้งต่อรายได้เกษตรกร ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค และเกิดสังคมเข้มแข็งในที่สุด (มูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย, ๒๕๕๙)

กรมพัฒนาที่ดินได้คัดค้านวัตกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้กับเกษตรกรนำไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช เช่น พืชปุ๋ยสด สารเร่งซูปเปอร์ พด. เพื่อให้เกษตรกรที่มุ่งมั่นตั้งใจปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรไปสู่ระบบอินทรีย์ให้ได้

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ด้วยกระแสการบริโภคพืชผักอินทรีย์ในโลกปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทำให้เกษตรกรทั้งมือเก่าและมือใหม่หันมาสนใจที่จะปลูกพืชผักอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น โดยหวังว่าตนเองและครอบครัวจะได้บริโภคพืชผักที่ปลอดภัย ปราศจากปุ๋ยเคมีและสารเคมีตกค้าง แต่ด้วยแนวทางในการทำเกษตรอินทรีย์ที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้ให้ค้ำนิยามไว้ว่า เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในด้านสุขภาพดิน สัตว์ มนุษย์ และสิ่งแวดล้อม จึงให้ความสำคัญกับการจัดการที่ส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ การ

สร้างความสมดุลของสภาพแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายช่วยฟื้นฟู และสร้างสมดุลของธรรมชาติในระยะยาว จะเห็นได้ว่าด้วยข้อกำหนดดังกล่าว ประกอบกับตัวเกษตรกรยังไม่ค่อยเข้าใจวิธีการทำการเกษตรแบบอินทรีย์เท่าที่ควรและยังไม่มีสถานที่เรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ให้ศึกษามากนัก จึงทำให้การปลูกพืชผักอินทรีย์นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เพราะนอกจากจะต้องดูแลพืชผักให้เจริญเติบโตด้วยวิถีธรรมชาติแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมด้วย ทำให้เกษตรกรจำนวนไม่น้อยเลิกล้มความคิดที่จะทำการเกษตรแบบอินทรีย์

จากปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าวจึงต้องมีแนวทางในการส่งเสริมและขยายเครือข่ายการทำเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลมากกว่าเดิม โดย

๑. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้องและสามารถปฏิบัติได้ให้กับเกษตรกร
๒. สร้างความเชื่อมั่นโดยการคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
๓. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้เกษตรกรมั่นใจในตัวเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน
๔. เชิญหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.), โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.), สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) มาร่วมกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม เพื่อประชาสัมพันธ์งานของกลุ่มด้วย
๕. วางแผนด้านการตลาดให้กับเกษตรกรเน้นไปที่ตลาดในชุมชนก่อน โดยการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงาน อบต., รพ.สต., ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อขอใช้สถานที่ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อินทรีย์ของกลุ่ม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน
๒. เกษตรกรมีความยั่งยืนในการทำการเกษตร โดยพึ่งตัวเองเป็นหลัก
๓. เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง และรายได้เพิ่มขึ้น
๔. มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ทำแบบเกษตรอินทรีย์มากขึ้น
๕. เกษตรกรได้รับใบรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

จำนวนรายของเกษตรกรที่สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรไปสู่การเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ลงชื่อ.....

(นายภิญโญ หนูแก้ว)

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

ผู้ขอประเมิน

วันที่ ๒๒ / พ.ย. / ๖๕

